

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

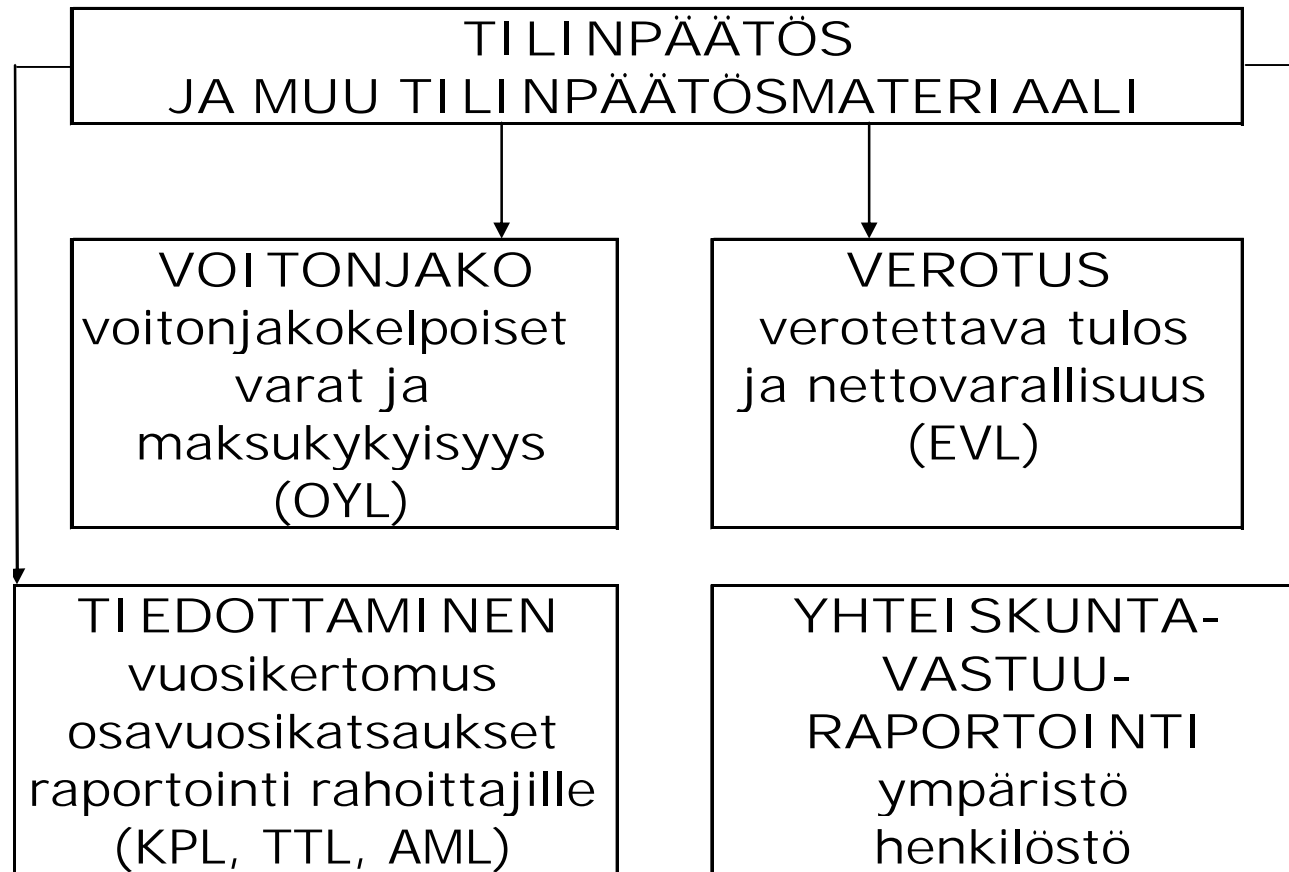
Luennot 10-11

- Luento 10:
 - Tilinpäätösanalyysi:
 - Tavoite ja käyttö
 - Ongelmat
 - Perinteinen tunnuslukuanalyysi:
 - Ongelmat
 - Oikaisut
 - Tunnusluvut
 - Osakekohtaiset tunnusluvut
- Luento 11:
 - Kassavirta-analyysi

KIRJANPITO 22C00100

Luento 10: Tilinpäätösanalyysi,
tunnusluvut

TILINPÄÄTÖKSEN HYVÄKSI- KÄYTTÖ

TILINPÄÄTÖSSUUNNITTELUN TAVOITE

- Tilinpäätössuunnittelussa voidaan ottaa huomioon mm:
 - Omistajan voitonjakovaatimukset
 - Yrityksen ja omistajan tuloverotus
 - Yrityksen tasainen tuloskehitys
 - Yrityksen ja sen johdon maine
 - Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut.

TILINPÄÄTÖKSEN TAVOITE

- Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva (*true and fair view*):
 - Toiminnan tuloksesta
 - Taloudellisesta asemasta
 - Olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus.

Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

TILINPÄÄTÖKSEN TULKINTA

- Tilinpäätöksen hyväksikäyttö:
 - Tiedottaminen markkinoille
 - Yrityksen toiminnan analysointi
 - Tilinpäätöksen sisältö:
 - Tase
 - Tuloslaskelma
 - Rahoituslaskelma
 - Liitetiedot
 - Toimintakertomus.
 - Toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

- Toimintakertomuksessa on kuvattava (KPL 3:1a§):
 - 1) Toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta
 - 2) Taloudellista tilannetta
 - 3) Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.
- Tarvittaessa:
 - 1) Taloudelliset tunnusluvut
 - 2) Muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristövaikutuksista.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

- KILA (2006) suosittelee ainakin:
 - Laajuus:
 - Liikevaihto
 - Kannattavuus:
 - Liikevoitto/-tappio ja sen %-osuus liikevaihdosta
 - Oman pääoman tuotto-%
 - Vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

- VVMA arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (1:5 §):
 - Toimintakertomuksessa on esitettävä kolmelta viimeiseltä tilikaudelta:
 - 1) Keskeiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut
 - 2) Osakekohtaiset tunnusluvut
 - 3) Tunnuslukujen laskentakaavat ja laskentaperusteet.

YRITYKSEN TALOUDELLISEN TILAN ANALYSOINTI

YRITYSTUTKIMUS:

Tutkitaan yrityksen kokonaistilanne,
syyt yrityksen taloudellisen tilan taustalla.

TILINPÄÄTÖSANALYYSI:

Yrityksen taloudellista tilaa analysoidaan
tilinpäätöksen perusteella.

TUNNUSLUKUANALYYSI:

Yrityksen taloudellinen tila tiivistetään
tunnusluvuiksi.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

- Miksi tilinpäätösanalyysi?:
 - Saatavissa:
 - Lakisääteinen
 - Julkinen
 - Luotettava:
 - Tilintarkastettu
 - Yhdenmukainen
 - Vertailukelpoinen:
 - Oikea ja täsmällinen
 - Ymmärrettävä
 - Kansainvälinen
 - Taloudellista tietoa:
 - Vähän tulkintaa.

TILINPÄÄTÖSANALYYSIN TAVOITE

- Antaa mahdollisimman oikea kuva yrityksen kannattavuudesta ja taloudellisesta asemasta.
- Saada yrityksen eri tilikaudet ja eri yritykset keskenään vertailukelpoisiksi:
 - Kannattavuus
 - Rahoitusrakenne.

TILINPÄÄTÖSANALYYSIN KÄYTTÖ

- Tilinpäätösanalyysiä käytetään mm.:
 - Luottopäätökset
 - Sijoituspäätökset
 - Yrityksen arvonmääritys
 - Konkurssin ennustaminen
 - Toimiala- ja kilpailija-analyysit
 - Maksukykytesti jaettaessa osakeyhtiön varoja.

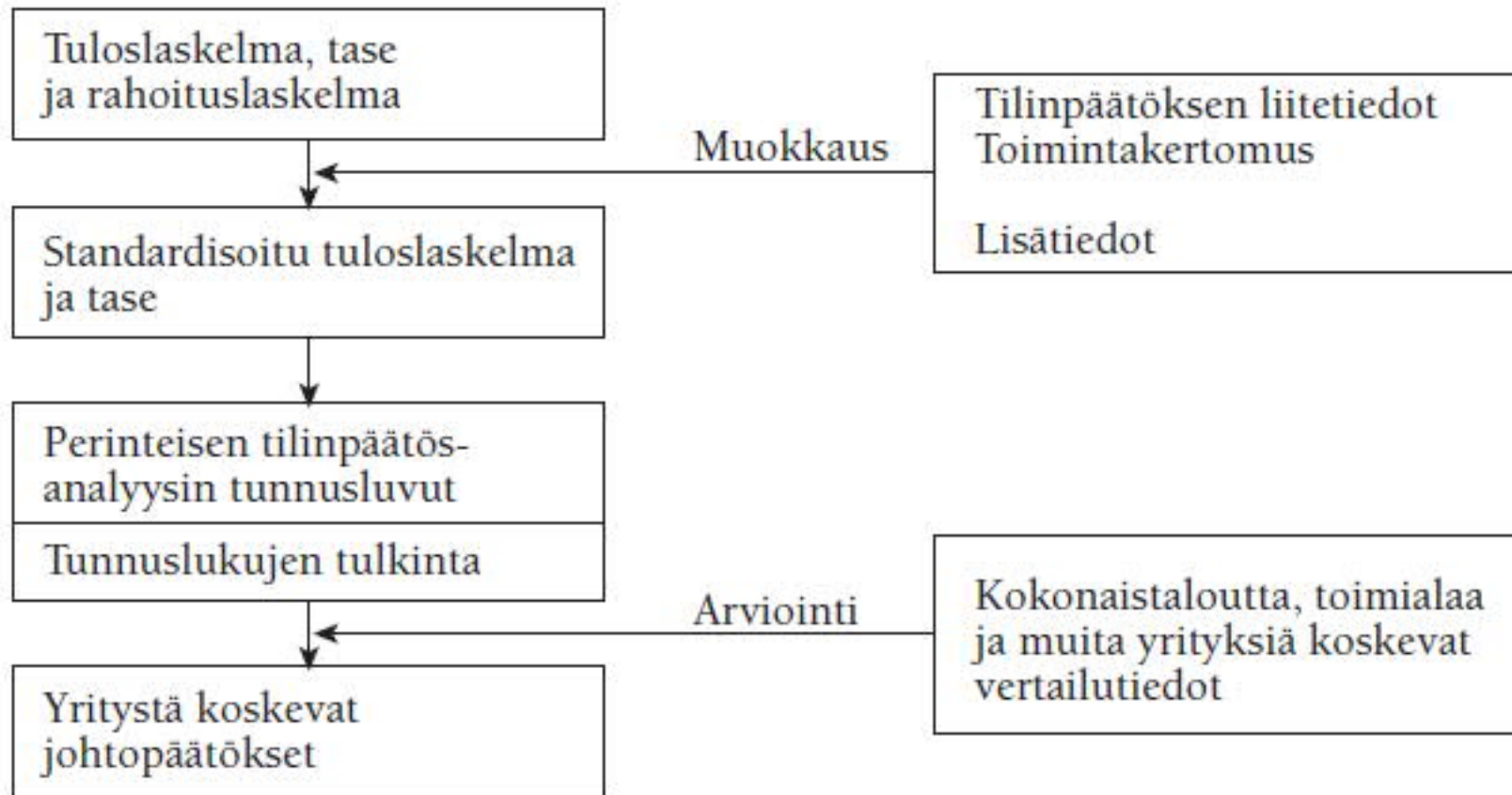
TILINPÄÄTÖSANALYYSIN ONGELMIA

- Tilinpäätösanalyysin ongelmia mm.:
 - Tilinpäätöstietojen saatavuus
 - Kirjanpidon luotettavuus
 - Laskentaperiaatteiden muuttuminen ja harkinta
 - Nuoret kasvavat yritykset
 - Yritysrakenteen muuttuminen.

PERINTEINEN TUNNUSLUKUANALYYSI

- Tunnuslukuanalyysi:
 - Lähtökohtana virallinen tilinpäätös
 - Tilinpäätökset pyritään yhdenmukaistamaan oikaisemalla poikkeukselliset ja harkinnanvaraiset erät
 - Tunnusluvut lasketaan oikaistusta tilinpäätöksestä
 - Yritystutkimus ry: ”Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi”:
 - Tilinpäätösten oikaisu
 - Tunnuslukujen laskeminen
 - Tunnuslukujen tulkinta.

TILINPÄÄTÖS YRITYS- TUTKIMUKSESSA (L&K s. 185)

TUNNUSLUKUANALYYSIN ONGELMIA

- Laajuus:
 - Mitä analyysiin otetaan mukaan?
 - Konserni / yksittäinen konserniyrittäjä
 - Leasingomaisuus / ostettu omaisuus
 - Kertaluonteiset erät / varsinainen toiminta.
- Arvostus:
 - Miten tase-erät arvostetaan?
 - Hankintahinta
 - Tulonodotukset
 - Käypä arvo
 - Alin arvo.

TUNNUSLUKUANALYYSIN ONGELMIA

- Jaksotus:
 - Mille tilikausille tulot ja menot kohdistetaan?
 - Osatuloutus
 - Poisto / Aktiiva.

TULOSLASKELMAN ONGELMIA

- Liikevaihto:
 - Osatuloutus pitkäaikaisissa hankkeissa.
- Liiketoiminnan muut tuotot / kulut:
 - Kertaluonteiset, poikkeukselliset erät?
- Ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut:
 - Toiminnan ulkoistaminen
 - Omistajan laskennallinen palkkakorjaus.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TULOSLASKELMAN ONGELMIA

- Suunnitelman mukaiset poistot:
 - Poistojen riittävyys; EVL:n maksimipoistot.
- Rahoitustuotot ja –kulut:
 - Kurssivoitot ja –tappiot
 - Käyvän arvon muutokset.
- Välittömät verot:
 - Aikaisempien tilikausien verot / palautukset
 - Laskennalliset verot.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TASEEN ONGELMIA

- Aineettomat hyödykkeet:
 - Kehittämismenot
 - Liikearvo.
- Osuudet saman konsernin yrityksissä, Osuudet omistusyhteisyhteisöissä.
- Laina- ym. saamiset omistajilta ja lähiyrityksiltä:
 - Arvioidaan takaisinmaksun todennäköisyys, tarvittaessa vähennetään saamisista ja omasta pääomasta.
- Vuokrattu omaisuus:
 - Leasingvastuukanta omaisuutta / velkaa.

TASEEN ONGELMIA

- Oma pääoma:
 - Taseen omaisuus- ja velkaerien oikaisujen vastakirjaukset.
- Poistoero ja verotusperusteiset varaukset:
 - Vero-osuus laskennallista verovelka.
- Pakolliset varaukset:
 - Korotonta pitkäaikaista vierasta pääomaa.
- Vieras pääoma:
 - Korollinen / koroton vieras pääoma
 - Pääomalaina omaa pääomaa (?).
- Taseen ulkopuoliset vastuut.

TILINPÄÄTÖSANALYYSI:

Toiminta

YRITYKSEN TOIMINTA
ostot, tuotanto, myynti, rahoitus...

Rekisteröinti

KIRJANPITO
menot, tulot, rahoitustapahtumat

Raportointi

TILINPÄÄTÖS
tilikauden tulos = tuotot - kulut
taloudellinen asema = varat ja velat

Tulkinta

TILINPÄÄTÖSANALYYSI
tuloslaskelma, tase, liitetiedot
toimintakertomus, rahoituslaskelma
tilintarkastuskertomus

Mittarit

TUNNUSLUVUT
toiminnan laajuus, kannattavuus,
maksuvalmius, vakavaraisuus

PERINTEINEN TUNNUSLUKUANALYYSI

- Tunnusluvut:
 - Toiminnan laajuus
 - Kannattavuus
 - Rahoitus
 - Vakavaraisuus
 - Maksuvalmius
 - Osakekohtaiset tunnusluvut.

TOIMINNAN LAAJUUS

- Toiminnan laajuutta kuvaavia tunnuslukuja ovat esim.:
 - Liikevaihto
 - Taseen loppusumma
 - Henkilöstön määrä
 - Yrityksen osakkeiden markkina-arvo
 - Käytetään myös:
 - Liikevaihdon tms. kasvu
 - Markkinaosuus
 - Tuotannon määrä
 - Toimipaikkojen määrä
 - Toiminnan maantieteellinen laajuus.

- Tulkintaongelmia:
 - Mihin tunnuslukua käytetään?
 - Mikä on yrityksen tavoite?
 - Kuinka pitkää ajanjaksoa tarkastellaan?
 - Markkina-arvo kuvaa markkinoiden odotuksia, jotka voivat vaihdella.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

KANNATTAVUUS

- Kannattavuuden tunnusluvut kuvaavat:
 - Tuloksen rakenne:
Tuloslaskelman välitulokset suhteessa liikevaihtoon,

$$\text{Liikevoitto-\%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}}$$

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}}$$

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

KANNATTAVUUS

– Pääoman tuotto:

Tuloksen suhde käytettyihin resursseihin,

Oman pääoman tuotto-% =

Voitto

—————
Oma pääoma keskimäärin tilikaudella

Sijoitetun pääoman tuotto-% =

Voitto + rahoituskulut

—————
Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella

- Tulkintaongelmia:
 - Tunnusluvut ovat toimialasidonnaisia
 - Mikä on tuottovaatimus?
 - Mikä on yrityksen toimintaan liittyvä riski?
Tuottovaatimus = riskitön tuotto + riskilisä
 - Sijoitetun pääoman arviointi:
 - Jaksotus
 - Arvostus
 - Omistus / vuokraus
 - Realisoitumattomat arvonnousut.

- Rahoituksen tunnusluvut kuvaavat:
 - Vakavaraisuus (*soliditeetti*):
Oman ja vieraan pääoman suhde,

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Koko pääoma}}$$

RAHOITUS

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat}}{\text{Liikevaihto}}$$

$$\text{Gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma}}$$

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

RAHOITUS

- Toiminnan tehokkuus:
Pääomaerien tuottavuus (kiertonopeus),

$$\text{Käyttöpääoma} = \text{Vaihto-omaisuus} + \text{Myyntisaamiset} - \text{Ostovelat}$$

$$\text{Käyttöpääoma -\%} = \frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}}$$

RAHOITUS

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (pv)} = \frac{365 \times \text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}}$$

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika (pv)} = \frac{365 \times \text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut}}$$

RAHOITUS

- Maksuvalmius (*likviditeetti*):
Kyky suoriutua velvoitteista,
rahavarojen suhde lyhytaikaisiin velkoihin,

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihtuvat vastaavat}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

- Tulkintaongelmia:
 - Mikä on optimaalinen pääomarakenne?
 - Taseesta lasketut tunnusluvut kuvaavat yhden päivän, tilinpäätöspäivän tilannetta
 - Tunnusluvut ovat toimialasidonnaisia.

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

- Yhdistetään tilinpäätös- ja osakemarkkinatietoja.
- Osakekohtaisia tunnuslukuja:
 - Osakekohtainen tulos (EPS) =

$$\text{Tulos} / \text{Osake} = \text{Tulos} / \text{Osakkeiden lkm}$$

- Osakekohtainen oma pääoma (BPS) =

$$\text{Oma pääoma} / \text{Osakkeiden lkm}$$

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

- Osakekohtainen osinko (DPS) =

$$\text{Osingot} / \text{Osakkeiden lkm}$$

- Osinko tuloksesta (%) =

$$\text{Osingot} / \text{Tulos}$$

- Efektiivinen osinkotuotto tuloksesta (%) =

$$(\text{Osinko} / \text{Osake}) / \text{Osakkeen markkinahinta}$$

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

– Hinta / Voitto –suhde (P/E -luku) =

Osakkeen markkinahinta / (Tulos / Osake)

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

- Tulkintaongelmia:
 - Osinkojen määrä pidetään usein suhteellisen vakaana
 - Osakkeiden määrät vaihtelevat eri yrityksissä
 - P/E –luvun tulkinta vaikeaa:
 - Ovatko markkinat oikeassa?
 - Tappiollinen tulos?

Tärkeää

- Tuloslaskelman ja taseen tulkinta:
 - Ongelmat
 - Oikaisut
- Tunnusluvut:
 - Tunnuslukujen rakenne
 - Tulkinta.

TEHTÄVÄT 11

- TEHTÄVÄ 40., Lexecomp Oy:
 - *Tunnuslukuanalyysi*
 - Analysoi Lexecomp Oy:tä tilinpäätöksen (tehtävässä 1.) ja esitettyjen lisätietojen avulla.
 - Esitä arviosi yrityksen toiminnasta sekä sen kannattavuudesta ja rahoituksesta.
 - Laske analyysiasi varten tehtävässä esitetyt kannattavuutta, pääomarakennetta ja rahoituksen riittävyyttä kuvaavat tunnusluvut kirjan luvussa 8. annettujen ohjeiden mukaisesti.

TEHTÄVÄT 11

- TEHTÄVÄ 41., Lexecomp Oy:
 - *Kassavirta-analyysi*
 - Laadi Lexecompin tilinpäätöksestä 31.12.20X1 kirjan luvussa 8. annettujen ohjeiden mukainen kassavirtalaskelma
 - Mieti, miten saatuja toiminta-, rahoitus- ja investointijäämiä voidaan tulkita.